

VOORSTEL AAN: ALGEMEEN BESTUUR

Vergaderdatum: 10 december 2025

Agendapunt nr:

Kenmerk: Voorstel001403

Status: Ter vaststelling

Opsteller: Suzanne Roijackers

Namens: Fred Heerink

<i>Route besluitvorming</i>	<i>Vergadering d.d.</i>
DB VRD	19 november 2025
AB VRD	10 december 2025

Bijlage(n): Brief "Blik op begroting 2027 en begrotingswijziging 2026".

Onderwerp

Voorstel blik op begroting 2027 en begrotingswijziging 2026

Voorstel

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om:

- 1) In gesprek te gaan over de geschetste ontwikkelingen die van invloed zijn op de begrotingen van 2026 en 2027, zoals verwoord in bijgevoegde brief.
- 2) In te stemmen met een begrotingswijziging voor 2026 op de volgende onderdelen:
 - a) Een **eenmalige** bijdrage voor de programmafinanciering Weerbaar Drenthe van € 390.000,-.
 - b) Een **structurele** bijdrage voor de bezuiniging op de Rijksbijdrage BDUR van € 790.000,-.
 - c) De organisatie van de brandweer **structureel** te versterken met een eerste investering in begeleiding van vrijwilligers met een bedrag van € 300.000,-.
 - d) **Structurele** uitbreiding van de capaciteit van de GHOR met een bedrag van € 138.000,-.
 - e) Een **eenmalige** bijdrage van €50.000 voor herstel en onderhoud van het vakbekwaamheidsprogramma van de GHOR.
- 3) Het Veiligheidsberaad te verzoeken om bij de minister aan te dringen dat de BDUR bezuiniging teruggedraaid wordt. Indien dit gebeurt, wordt de begroting van de VRD daar structureel op aangepast.
- 4) De Colleges van B&W te informeren over de ontwikkelingen voor de jaren 2026 en 2027 en de gemeenteraden om hun zienswijze te vragen op de voorgestelde begrotingswijziging 2026.

Besluit

Paraaf:

Datum:

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Inleiding

Investeren in continuïteit richting 2030

De uitvoering van ons primaire proces is kwetsbaar. Dat bleek al uit een benchmark onderzoek van Bureau Berenschot. Deze hebben wij begin 2025 met u gedeeld. Uit dit onderzoek bleek dat de VRD absoluut en relatief met lage kosten in het primaire proces en de overhead werkt. Het budget van de VRD is lager dan gemiddeld, zowel in absolute getallen als gecorrigeerd naar het aantal inwoners.

We lopen hierdoor op dun ijs en zien medewerkers op cruciale plekken omvallen. Vele medewerkers van de VRD hebben naast hun dagelijkse werk ook een rol in de Drentse Crisisorganisatie of zijn vrijwilliger bij de brandweer. Dat geeft een hele hoge mate van betrokkenheid aan. Ze staan letterlijk en figuurlijk dag en nacht aan. Loyaliteit en betrokkenheid is een belangrijke waarde in onze organisatie, maar mensen moeten hier ook in begrengd worden.

We moeten investeren in de komende jaren om onze organisatie robuust te maken. In de ontwerpbegroting 2027 zal geschetst worden welke inhoudelijke en financiële investering wij voorstellen.

Daarbij blijven we zeker ook zoeken naar andere oplossingen om het tij te keren. Dat kan bijvoorbeeld in vormen van samenwerking, toepassing van artificiële intelligentie of kennisgedreven werken in werkprocessen.

Robuuste brandweezorg

De brandweer in Drenthe is diep geworteld in de samenleving. Vrijwilligers zetten zich met volle overtuiging in voor de veiligheid van hun dorpen en steden. Maar het huidige systeem loopt tegen zijn grenzen aan. De eisen aan brandweermensen zijn hoog, het werk wordt steeds ingewikkelder, en het is lastig om nieuwe vrijwilligers te vinden én te behouden. Als we willen dat de brandweer ook in de toekomst goed blijft functioneren, moeten we nú in actie komen.

Sinds 2020 heeft de VRD een nieuwe koers ingezet. Niet langer blijven verbeteren binnen het oude model, maar echt anders gaan werken. De richting is helder: van een uniforme aanpak naar een gelijkwaardige vorm van brandweezorg. Dat betekent maatwerk per brandweerpost, een eerlijke verdeling van taken en opleidingen die aansluiten bij wat iemand kan en wil bijdragen. Zo blijft het werk haalbaar én aantrekkelijk.

Uit onderzoek van het NIPV¹ blijkt dat vrijwilligheid springlevend is, mits vrijwilligers goed ondersteund worden. De ingezette verandering lijkt de juiste weg, andere regio's volgen inmiddels dit voorbeeld. Toch zijn we er nog niet. Om het oude organisatiemodel echt te kunnen omvormen, is beweging nodig op de posten. Op dit moment ontbreekt het aan veranderkracht om dat voor elkaar te krijgen.

¹ [NIPV onderzoeken programma Vrijwilligheid](#)

In de praktijk zien we dat het niet werkt om van elke vrijwilliger te verwachten dat hij of zij alles moet kunnen. Daardoor verliezen we mensen die wel willen helpen, maar niet passen binnen het strikte keurslijf van zware opleidingen en uniforme keuringseisen. Door toegenomen belasting op vakbekwaamheid en stapeling van taken, maken vrijwilligers andere keuzes voor hun persoonlijke situatie.

Differentiatie is nodig: in taken, in opleiding en in ondersteuning. Bovendien krijgen vrijwilligers een steeds belangrijkere rol bij het vergroten van de weerbaarheid van onze samenleving, bijvoorbeeld bij langdurige stroomuitval of andere crisissituaties. Dat vraagt om goede begeleiding en ondersteuning op het gebied van vakbekwaamheid, fysieke en mentale fitheid, en (persoonlijk) leiderschap. Daar zijn we nu nog onvoldoende op ingericht.

Ons begeleidend personeel is de laatste tijd vooral bezig met het oplossen van dagelijkse problemen. Die problemen nemen ook toe. Er is weinig ruimte om te bouwen aan de toekomst, dit leidt tot stagnatie. Uit het NIPV onderzoek blijkt dat onvrede en gedoe op de post de belangrijkste reden zijn waarom mannelijke vrijwilligers stoppen. Vrouwelijke vrijwilligers haken vooral af door keuringseisen die niet aansluiten bij de praktijk. Beide inzichten vragen om aanpassing. Als we niet investeren in begeleiding en ondersteuning, lopen we het risico dat vrijwilligers sneller vertrekken. Daarmee verliezen we waardevolle kennis en ervaring, dat gaat ten koste van de slagkracht en paraatheid van de Drentse brandweer.

Leidinggeven aan vrijwilligers was al ingewikkeld, zeker voor leidinggevende die uit de groep vrijwilligers komen. Leidinggeven aan vrijwilligers is daarbij nog complexer geworden als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen. De mondigere samenleving zien wij terug in de posten. Dit vraagt om aandacht, tijd en leiderschap en ondersteuning vanuit de VRD. Iets wat wij nu onvoldoende kunnen bieden. Dat veroorzaakt gedoe op posten en leidt af van de noodzakelijke verandering. We moeten hierop investeren.

De urgentie is groot. Zonder investering neemt de slagkracht af, brandweereenheden zijn minder geëquipeerd voor hun inzet, de kans op fouten stijgt, en komt de veiligheid van onze inwoners in gevaar.

Een toelichting en verdieping op de staat van de brandweer wordt in het AB van februari verzorgd door Jurjen Timmerman.

Versterking GHOR

De GHOR Drenthe bestaat in 2025 25 jaar. In die periode is het takenpakket fors uitgebreid, terwijl de personele capaciteit gelijk is gebleven. De druk op de organisatie neemt toe door een combinatie van factoren:

- Structureel hogere werkdruk

De GHOR heeft er in de afgelopen jaren taken bijgekregen, zoals advisering in het kader van de Omgevingswet, toenemende advisering over evenementenveiligheid en recent de voorbereiding op de gevolgen van militaire dreiging, Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke), Deze taken vragen structureel om meer inzet.

- Capaciteitstekort voor reguliere taken

Door langdurige crises, zoals eerder de COVID-pandemie en de huidige opvangcrisis voor vluchtelingen/Oekraïne-opvang, is veel inzet verschoven naar acute nood. Daardoor zijn achterstanden ontstaan en is de basis van het werk onder druk komen te staan.

- Tekorten in de zorg

Personeelstekorten en beperkte capaciteit in Noord Nederland maken de zorgketen kwetsbaar. Dit leidt tot een groter beroep op de GHOR, zowel vanuit de acute zorg als vanuit de niet-acute sector.

Argumenten

1. In gesprek over geschetste ontwikkelingen, omdat:

Continuïteit VRD vraagt om investering komende jaren

Er wordt enorm hard gewerkt om het dagelijks werk op de rit te houden. Veel spreekwoordelijke brandjes kosten tijd en capaciteit. Er vallen medewerkers uit waardoor anderen weer harder gaan werken. Dit is zeer kwetsbaar.

Veranderkracht brandweer zwakt af

Het lukt niet om differentiatie van de brandweer door te voeren. Doordat het bestaande model nog overeind staat remt dat de vlucht vooruit.

Nieuw tijdsgewricht met grote veranderingen

In de eerste twintig jaar van dit decennium ontwikkelde de rampbestrijdingsorganisatie zich op regionale schaal, mede als gevolg van twee ernstige gebeurtenissen (vuurwerkramp en cafébrand Volendam). Vanuit het ambacht Brandweer groeide de brandweer naar volwaardige hulpverleningsorganisatie met een hoge kwaliteit en een accuraat systeem van paraatheid.

De veiligheidsregio's werden opgericht en kregen naast de taak brandweezorg ook crisisbeheersing en GHOR. De roep was dit op een efficiënte en doelmatige manier te organiseren. De focus ging naar snelle opschaling, paraatheid en lean & mean organiseren.

COVID-19 markeert de overgang naar een nieuw tijdsgewricht. De samenleving vraagt veel. Iedere keer een passende crisisorganisatie die moet kunnen steunen op juiste en snel georganiseerde en gevalideerde informatie.

2a. Eenmalige bijdrage tbv sluitend maken begroting programma Weerbaar Drenthe

Er worden rijksmiddelen toegekend voor weerbaarheid. Vanaf 2027 is dat voldoende om ons Drentse programma te financieren. In 2026 is er een gat in de begroting. Om uitvoering te geven aan het programma weerbaarheid, is deze eenmalige investering nodig.

2b. Structurele bijdrage van € 790.000,- omdat Rijksbezuiniging doorgaat

Toen de begroting 2026 werd opgesteld, hing een potentiële bezuiniging van 10% op de rijksbijdrage BDUR boven de markt. Lang was de verwachting dat die onbedoelde korting zou worden teruggedraaid. Dat is niet gebeurd. Dat betekent dat wij het jaar 2026 starten met een niet sluitende begroting. Het is onmogelijk om dit tekort zelf op te vangen, dat zet de hulpverleningstaak van de VRD ernstig onder druk. Daarom moet dit gat worden gedekt.

2c. Structurele versterking tbv noodzakelijke ondersteuning brandweer

Er moet dringend extra capaciteit komen voor de begeleiding, ondersteuning en training van brandweervrijwilligers. Dit kan niet wachten tot de begroting 2027. Daarom kiezen we ervoor nu een deel van deze extra capaciteit te organiseren met een begrotingswijziging.

2d. Structurele versterking van de GHOR, omdat:

Taken en formatie GHOR verhouden zich niet langer tot elkaar

De beschikbare GHOR formatie, die al 25 jaar niet is aangepast, schiet al lange tijd tekort om alle wettelijke en maatschappelijke taken op een goede manier uit te voeren. De druk op medewerkers is te hoog en leidt tot overbelasting. Kwaliteit, vakbekwaamheid en paraatheid van crisisfunctionarissen staan onder druk.

Als deze situatie voortduurt, kan de GHOR haar wettelijke taken onvoldoende uitvoeren. Dit vergroot de kans op onvoldoende voorbereiding, verminderde zorgcontinuïteit en een crisisstructuur die onvoldoende functioneert.

Andere oplossingen zijn al toegepast

GHOR Drenthe heeft al stappen gezet om de druk op te vangen. Bijvoorbeeld door herprioritering van taken naar pandemie, opvangcrisis en militaire dreiging. Er is intensieve samenwerking binnen Noord-Nederland, o.a. via het ROAZ en met de GHOR's van Fryslân en Groningen. Daarnaast is er intensieve samenwerking met GGD-Medische milieukunde en GGD-IZB (Infectiezieken bestrijding) voor advies op de Omgevingswet.

Deze maatregelen bieden verlichting en zijn noodzakelijk, maar lossen de structurele tekorten niet op.

Risicoanalyse geeft inzage in kwetsbaarheid GHOR

De gezamenlijke risicoanalyse in Noord-Nederland bevestigt dat een versterkte rol van de GHOR – richting zowel de acute als de niet-acute zorg – cruciaal is voor een robuuste crisisstructuur.

2e. Eenmalige financiering voor GHOR omdat vakbekwaamheidsprogramma tekort schiet

In de risicoanalyse die in Noord-Nederland is opgesteld is dit jaar pas inzichtelijk geworden dat er een tekort is op het gebied van vakbekwaamheid. Met een incidentele bijdrage kan het vakbekwaamheidsprogramma worden geactualiseerd en op orde worden gebracht. Dit leidt tot direct inzetbare, goed voorbereide crisisfunctionarissen en hogere paraatheid.

3. Indien Rijksbezuiniging vervalt, vervalt extra bijdrage door gemeenten

We zullen blijven lobbyen om de onbedoelde korting op de BDUR terug te draaien. Indien dit lukt, vervalt ook de extra bijdrage van gemeenten.

4. Raden kunnen hun zienswijze geven t.b.v. finale besluitvorming

Zoals vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen vragen we gemeenteraden hun zienswijze te geven op de begrotingswijziging.

Kanttelingen

1.1 Veel partijen doen een beroep bij gemeenten op extra geld

We zijn ons bewust dat een vraag om investering voor gemeente lastig kan zijn. Om de continuïteit van de organisatie te waarborgen, zien wij echter geen andere weg.

Financiën

		Begroting	BDUR	Weerbaarheid	Brandweer- zorg	GHOR	1e Wijziging 2026	Aangepaste Begroting
Bedragen * 1000		2026			2026			
Programma Brandweezorg								
Baten	Saldo	272					0	272
lasten	Saldo	-27.313			-300		-300	-27.613
Totaal programma Brandweezorg		-27.041	0	0	-300	0	-300	-27.341
Programma Crisisbeheersing								
Baten	Saldo	2.056	-195				-195	1.861
Lasten	Saldo	-2.380					0	-2.380
Totaal programma Crisisbeheersing		-325	-195	0	0	0	-195	-520
Programma GHOR								
Baten	Saldo	0					0	0
lasten	Saldo	-1.605				-188	-188	-1.793
Totaal programma GHOR		-1.605	0	0	0	-188	-188	-1.793
Programma Bedrijfsvoering								
Baten	Saldo	2.321					0	2.321
lasten	Saldo	-12.250		-390			-390	-12.640
Totaal programma Bedrijfsvoering		-9.929	0	-390	0	0	-390	-10.319
Dekkingsbronnen								
Gemeentelijke bijdrage		33.973	790	390	300	188	1.668	35.641
Rijksbijdrage (Bdur)		6.110	-595				-595	5.515
Overige dekkingsmiddelen		707					0	707
Lasten		-1.139					0	-1.139
Totaal aan dekkingsbronnen		39.651	195	390	300	188	1.073	40.724
Saldo van lasten en baten								
Totaal baten	Saldo	45.439	0	390	300	188	878	46.317
Totaal lasten	Saldo	-44.687	0	-390	-300	-188	-878	-45.565
Resultaat voor bestemming		752	0	0	0	0	0	752
Mutatatie reserves	B/L	-752					0	-752
Resultaat na bestemming		0	0	0	0	0	0	

De voorgestelde wijziging van de begroting geeft de volgende verhoging van de gemeentelijke bijdrage:

Gemeente	Aandeel	Bijdrage
Aa en Hunze	5,7	95.851
Assen	11,9	198.016
Borger-Odoorn	5,4	90.584
Coevorden	8,0	133.626
De Wolden	4,9	81.703
Emmen	25,1	418.110
Hoogeveen	9,6	160.771
Meppel	6,1	101.010
Midden Drenthe	7,1	118.779
Noordenveld	5,9	98.129
Tynaarlo	5,8	96.610
Westerveld	4,5	74.810
Totaal	100	1.668.000

Communicatie

Bijgevoegde brief wordt na het AB VRD naar de Colleges van B&W verstuurd.

Uitvoering

Op basis van de gemaakte afspraken wordt deze aanpassing van de gemeentelijke bijdrage voor een zienswijze voorlegt aan de gemeenteraden.

Evaluatie

Niet van toepassing.